

İnsanın Önemi Ve Değeri

Gönderen Kadir Hatipoglu - Oca 15 2015 03:00:00

Düşün; birisi, bir günde elinde fenerle günde zamanı vakti
caddede yürüyüken dikkatli dikkatli yere bakarak bir şeyler arıyordu.
Günde zamanı vakitinde fener ile yolda bir şeyler aramasına ve garip davranışlarına bir
anlam veremeyen insanlar ona "Ne yapıyorsun?" diye sormuşlardır.
Düşün; cevap verir: "Adam arıyorum, adam!" der. Onun aradığı
adamları bulup bulmadığını biliyoruz. Ancak her günde binlerce insanın gelip getirdiği
sokaklarda bugünde adam gibi adamlar bulmaya hasretiz.
d'nyada birileri kendisini b'yle; k ve 'nemli insan olarak
g'ürken; başka bazı insanlarda k'ümeli; ç k insan olarak
değerlendirilebilmektedir. B'yle; k'ümeli; g'ümeli;
k'ümeli; ç ü k'ümeli; g'ümeli; n 'ouml; ç ü s'ümeli; nedir? İnsanlar neye
g'ümeli; re b'yle; k veya k'ümeli; ç ü k adam olurlar?
B'yle; k'ümeli; k fiziki kuvvet ile mi?
B'yle; k'ümeli; k mal, m'ümeli; lk, servet ile mi?
B'yle; k'ümeli; k makam, mevki koltuk ile mi?
B'yle; k'ümeli; k yoksa şan, 'ouml; hret ile mi? K'ümeli; ç ü k bir sıvrisinek,
ilacılık dava eden Nemrud'un kafasını taşlara duvarlara ç arpa ç arpa
ö ld'ümeli; rd'ümeli; …
                  G'ümeli; zle
g'ümeli; remediğimiz mikroplar, nice dev pehlivanları bir daha kalkmamak üzere yere
serdi…   Karınca,
Firavunun sarayını başına yıktı…
                 Kuşlar Kabeyi
yıkma gelen o g'ümeli; n'ümeli; n dev ordularına sahip Ebreheyi ve ordusunu yerle bir etti.
 Nice zenginler, servet sahipleri, bu g'ümeli; n toprağın altında garip garip
ç ü r'ümeli; mekte, servetleri onları öl'ümeli; mden ve
ç ü r'ümeli; mekte koruyamadı… Nice şan ö hret sahibinin bu g'ümeli; n
ismi bile bilinmiyor, adı anılmıyor, mum gibi yanıp, eriyip, s'ouml;l'ümeli; p'ümeli; gittiler. Öyle ise
b'yle; k'ümeli; g'ümeli; n'ümeli; l'ümeli; ç ü s'ümeli; nedir? B'yle; k'ümeli; k insan
kimdir? K'ümeli; ç ü k olan kim? İnsanların kıymetinin değerinin kaynağı nedir, nereden
ve nasıl değer kazanırlar, kıymet alırlar? İnsanların kıymetinin kaynağını bileyebilmek iç in
önce insanı tanımlamak gerekmek mi? Nedir insan? Bazlarının s'ouml; y'lediği
gibi insan konuşan sosyal bir hayvan mı? Eğer insan olmanın şartı canlı olmak, konuşmak ve
sosyal olmak ise, her hayvan kendi lisani ile konuşmakta ve anlaşmaktadır. İneğin, koyunun,
merkebin, b'ouml; ceğin konuşmadığını kim s'ouml; y'leyebilir. Biz anlamıyoruz diye,
konuşmadıklarını nasıl iddia edebiliriz? Karıncaların ve arıların arasındaki sistem, insanların karma
karışık, sıkıntılarla, krizlerle, sorunlar ve ç ikmazlarla dolu toplumsal d'ümeli; zenlerinden
daha ahenkli işlemiyor mu? Eğer insan sadece konuşan sosyal bir hayvan ise b'ouml; y'le bir insan
peki ç ok hayvandan daha aşağı bir hayat mertebesindedir. İnsan hayat sahibi, canlı bir
varlıktır. Peki nedir hayatın gayesi? Yemek, iç mek, giyinmek, barınmak ve hayatını

sürdürebilmek için mücadele etmek mi? Eğer insan hayatının gayesi bunlar ise; pek çok hayvan insanlardan daha iyi besleniyor, insanlardan daha iyi giyiniyor, insanlara göre daha konforlu ortamlarda barınıyor… Hayvalarında kendilerince cinsel hayatları var. Eğer insan hayatının gayesi sadece daha iyi yemek içmek, daha iyi giymek, daha konforlu ortamda barınmak, ve cinsellik yani dünya pastasından dünyevi zevk ve lezzetlerden daha fazla pay almak olarak kabul edilirse; insanlar, hayvanlardan daha aşağı kalır ve asla hayvanlara yetişemezler. Zira hayvanlarda ne geçmiş zamanın elemi, kederi nede gelecek zamanın endişesi vardır. Sitresden, sıkıntıdan uzak, hazır anın lezzeti ile rahat bir hayat yaşarlar. İnsan bu cihetten hayvanlara yetişemez ve hayvanlardan daha aşağıda kalır. Öyle ise insan hayatının çok daha önemli gayeleri olmalı ve insanı değerli kıلان daha önemli kıstaslar olmalı. Mevlana Hazretleri, “insanın değeri aradığı şeye göredir.” Dermoş. İnsan neyin peşinde, hayattan beklenitleri nedir, bu dünya hayatını yaşamakla elde etmeyi umduğu fayda veya ulaşmak istediği hedef nedir? İşte insanı değerli veya degersiz kıilan hususlar, bu sorulara verdiği cevaplara ve o cevaplara göre şekillenen hayata bakış açısı ve yaşadığı hayatı tarzıdır.[\[1\]](#) Değerli kardeşlerim; İnsan, ucu buçağı bilinmeyen varlık âleme içinde, eşsiz bir konuma sahiptir. Ruhuyla, cesediyle Allah’ın en antika bir san’at eseridir. Kur’ân-ı Kerim, insanın bu özelliğteki yaratılışını “Ahsen-i takvim” ile ifade eder.

لَقَدْ
خَلَقَْا
اْلاِنْسَانِ
فِى اَحْسَنِ
تَقْوِيمٍ “Biz elbette insanı en güzel biçimde yarattık.”[\[2\]](#) En güzel konumda yaratılan insan, arzin halifesidir. وَاِذْ
قَالَ
رَبُّكَ
لِلْمَلَئِكَةِ اِنِّى
جَاعِلٌ فىِ
اْلاَرْضِ
خَلِيفَةً ‏
“Bir zamanlar Rabbin meleklerle: Bakın ben yeryüzünde benim hükümlerimi uygulayacak bir halife, bir temsilci yaratacağım dedi.”[\[3\]](#)

 Yani, içinde yaşadığımız şu dünya sarayının halifi, sultanı insandır. İnsanın Allah’ın halifi olarak yaratılmış olması insana verilen değeri göstermektedir. Ancak bu değer, insanın kendiliğinden kazandığı değer değildir. İnsan halife sıfatını ve yaratıkların en üstün ve şereflisi olma niteliğini Allah’ın kul olmasıyla kazanmıştır.[\[4\]](#) İnsan, aklı, ilim ve iradeyle beden ve ruhtan ibaret olan bir varlık olduğu için bu yaratılışın bir gayesi olması dâ doğaldır. İnsan bedenî olarak maddî tarafını, rûhî yönüyle de maneviyatını eşit tutacak bir yaştan içerisinde hayatını sürdürmeğe zorundadır. Ve insanın hayat mücadelesi ancak yaratılış gayesi ile paralel olduğu sürece insan mutlu olabilir. Çünkü insan Allah'a kul olmak ve O'nun kanunlarını yeryüzünde yaşamak ve uygulamak üzere verdiği sözü yerine getirme sorumluluğuyla yaratılmıştır.

وَمَا
خَلَقْتُ
الْجِنَّ

عَرَضْنَا
اْلاَمَانَةَ عَلَى
السَّمَوَاتِ وَاْلاَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ
اَنْ
يَحْمِلْنَهَا
وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا
اْلاِنْسَانُ
اِنَّهُ
كَانَ
ظَلُومًا
جَهُولاً “Gerçek şu ki
biz, akıl ve irade ile yerine getirilecek dini sorumluluk emanetini göklere, yere ve dağlara
sunmuştuk; ama sorumluluğundan korktukları için, onu yüklenmeyi reddettiler. O
emaneti insan üstlendi, zaten o, her zaman kendisine haksızlık etmeye yatkın bir yaratık
olup, işlerin sonucu hususunda da, sağlam bilgiden yoksundur.”[9] Vücut olarak zayıf
ve ömrünün kısalığı sebebiyle fani olan insanın yüklendiği sorumluluk
gerçekten büyüktür. Eğer bu sorumluluğun farkında olur ve kendisini
Allah'a götüren ilim öğrenirse Allah yolunda yürüyerek O'na ulaşır. Bu
da Allah'la kendi arasındaki tüm engellerin kaldırılması ile mümkündür.
Şüphesiz ki Allah insanın bu sorumluluğunu yerine getirebilmesi için âciz
bırakmamış ve onu ilim, irade ve akılla destekleyerek yaratılmışların en üstünü
kılmuştur. Zaten insanın sorumluluğu bahsedilen bu üç özelliğten dolayıdır.
Yoksa Allah insanı gücünün yetmeyeceği ve aklının almayacağını
yüklememiştir. Gökler, yer ve dağlar, o büyüklükleriyle beraber,
Allah’ın emanetini taşıyabilecek kabiliyetten uzaktırlar. Onlar, ancak insan için birer
tefekkür sayfası olabilirler. Şu hadis-i kudsi’de de, bu mânâyı te’yid
eder: “Ne gökler ne de yer beni içine alamadı. Fakat
mü’min kulumun kalbine yerleştim.”[10] İnsanın Kalbi Nazargâh-ı İlahidir.
Ne dağlar, ne sahralar güneşi kemaliyle gösterir. Fakat küçük bir
ayna, net bir şekilde güneşi yansıtır. Mekândan münezzeh olan Allah’ın
mü’min kulunun kalbine yerleşmesini bu misalle daha iyi anlayabiliriz. Demek ki,
mü’minin kalbi Allah’ı bilebilecek hassas ve şeffaf bir aynadır. Kalb için
“Nazargâh-ı İlahi” denilmesi de bu noktadandır.
إِنَّ اللّهَ
َ يَنْظُرُ
إِلَى
صُوَرِكُمْ
وَأَجْسَادِكُمْ
وَلَكِنْ
يَنْظُرُ

إِلَى
قُلُوبِكُمْ
وَأَعْمَالِكُمْ “Allah sizin suretlerinize ve kalblerinize bakmaz, fakat
kalplerinize ve amellerinize bakar.”[11] Cismen küccedil;ük olan insan,
mânen bir âlemdir. Bu hakikat şöyle ifade edilir: “İnsan
küccedil;ük bir âlem olduğu gibi, âlem dahi büyük bir
insandır.”[12] Âlemde ne varsa nümuneleri insanda vardır. Ruhu ruhlar
âleminden, hafızası lehv-i mahfuzdan, hayali âlem-i misalden haber verir. Elementleri
kâinattaki elementlerdendir. Vücudundaki tüyler yeryüzündeki
ağaçlardan; kemikler yeryüzündeki taş ve kayalardan; bedeninde cereyan eden
kan; ve gözünden, kulağından, burnundan ve ağızından akan ayrı ayrı sular
yeryüzündeki nehirlerden ve çeşmelerden, madeni sulardan izler taşır.[13]
İnsan, mahlukatın en şereflisidir.

وَلَقَدْ
كَرَّمْنَا
بَنِى اَدَمَ
وَحَمَلْنَاهُمْ فِى
الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى
كَثِيرٍ
مِمَّنْ
خَلَقْنَا
تَفْضِيلاً
“Andolsun ki, biz ademoğullarını üstün ve saygıdeğer kıldık. Karada ve denizde
onların ulaşımını sağladık, tertemiz şeylerle onları rızıklandırdık ve yarattıklarımızın pek
çoğundan da üstün ettik onları.”[14] Ayetin ilk
bölümünede adem oğlunun mükerrem kılındığını ilân
ederken. Âyetin devamında, bu mükerremiyete nümune olmak üzere,
insana verilen nimetlerden ikisine dikkat çekilir: 1. İnsanın karada ve denizde taşınması,
2. En gözel (tayyib) rızıklarla rızıklandırılması. Evet, at ve deve gibi hayvanlar, insandan
daha büyük olduğu halde, insana itaat etmektedirler. O büyük deve,
küçük bir çocuğun bile önünde diz büküp, onu
sırtına almaktadır. Ayrıca, insanlığa bir nimet olarak sunulan otomobil, tren gibi vasıtalar; kayak,
gemi gibi deniz araçları âyetin işaret ettiği nimetlerdendir. İnsanın
“tayyib” yiyeceklerle rızıklandırılması hususu da, gerçekten çok
düşündürücü bir olaydır. Yeşil ot veya sarı samanla gıdalanan
süt veren hayvanlar, insana süt gibi latif bir gıdayı takdim ediyorlar. Hattâ,
canlarını sunmaktan kaçınıyorlar. Gagasıyla yerden her türlü tanecikleri
kursağına indiren tavuk, yumurta gibi lezzetli bir hediyeyi insana getiriyor. Balarısı,
çiçekten çiçeşe dolaşıp, şifalı bir balı insana yediriyor... İşte,

bütün bu gibi durumlar, insanın ne kadar nazik ve nazenin bir varlık olduğunu gösterir. İnsanların Rabbi olan Allah, onlara çok iyi bakıyor, ikram ediyor. Halbuki insan, kendi zatında çok fakir bir varlık.

يَآاَيُّهَاالنَّاسُاَنْتُمُالْفُقَرَآءُ اِلَى اللهِوَاللهُ هُوَالْغَنِىُّ الْحَمِيدُ “Ey insanlar! Allah’a muhtaç olan sizsiniz, ama O hiç kimseye, hiç bir şeye muhtaç değildir ve O övülmeye çok layıktır.” [15] Âyeti insanın bu yönüne dikkat çeker. Evet, isterse dünyanın en zengin kişisi olsun, herkes Allah’a muhtaçtır. Onun yaratmasına, Onun rızıklandırmamasına, Onun ebediyet yurduna muhtaçtır. Böyle fakir bir varlığın muhatab-i İlahi olması ne büyük bir lütufutur. Bazı büyük makam sahipleri, alt derecedeki insanları muhatap almaktan kaçinirken, bütün âlemelerin Rabbi, insanı kendine “özel muhatap” seçmişdir. Kur’ân-ı Kerim'de, “Ey insan! Ey Âdemoğulları! Ey iman edenler!” şeklindeki seslenişler insana yapılmıştır. Enes b. Malik Hazreti Peygamberin insanlara verdiği değeri öyle anlatır:

 “Resulullah biriyle karşılaşıp konuşmaya başlayınca kişi yüzünü çevirmedikçe o kişiden yüzünü çevirmezdi. Biri ile karşılaşıp da elini tutunca adam elini bırakmadıkça elini çekmezdi. Ashabı ile otururken ayaklarını asla uzatmadı. İnsan ilişkilerinde muhataba değer vermenin büyük önemi vardır. Çünkü her insan çevresinde sevilen biri olduğunu bilmek ister. Hazreti Peygamber insanlarla konuşurken onların ruhlarına hitap eder ve onlarla iç içe yaşardı. İnsanlarla karşılaşlığında selam verir, hal hatır sorar bir soruları varsa yardımcı olmaya çalışırıldı. Hazreti Peygamber öncelikle insana insan olduğu için değer verir ve bu konuda insanlar arasında ayırım yapmazdı. “Bir gün Resulullah sahabeden bir grupta otururken yakınlarından bir cenaze geçmiş ve Peygamberimiz (SAV) cenazeyi görünce ayağa kalkmıştı. Yanında bulunanlar onun bir Müslüman cenazesesi olmadığını Yahudi cenizesi olduğunu söleyerek ayağa kalkmanız gerekmeli” demişlerdi. Onların bu sözüzerine Hazreti Peygamber, “Müslüman değilse insan da mı değil? Cevabını vermiştir. * Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kıyamet günü aziz ve celil olan Allah öyle buyuracak: "Ey ademoğlu! Ben hasta oldum beni ziyaret etmedin!" Kul diyecek: "Ey Rabbim, Sen Rabbülâlemin iken ben seni nasıl ziyaret ederim?" Rab Teâla diyecek: "Bilmedi mi, falan kulum hastalandı, fakat sen onu ziyaret etmedin, bilmiyor musun? Eğer onu etseydin, yanında beni bulacaktın!"   Rab Teâla diyecek: "Ey ademoğlu ben senden yiyecek istedim ama sen beni doyurmadın?" Kul diyecek: "Ey Rabbim, ben seni nasıl doyururum. Sen ki alemlerin Rabbisin?" Rab Teâla diyecek: "Benim falan kulum senden yiyecek istedim. Sen onu doyurmadın. Bilmez misin ki, eğer sen ona yiyecek verseydin ben onu yanında bulacaktım." Rab Teâla diyecek: "Ey Ademoğlu! Ben senden su istedim bana su vermedin!" Kul diyecek: "Ey Rabbim, ben

sana nasıl su içirebilirim, sen ki Alemlerin Rabbisin!" Rab Teâla
diyecek:&nbs;&nbs;&nbs; "Kulum falan senden su istedi. Sen ona su vermedin.
Bilmiyor musun, eğer ona su vermiş olsaydın, bunu benim yanında bulacaktın!"&nbs; İnsan
Muhteremdir; Bir İnsan Öldüren Bütün İnsanlığı
Öldürmüş Gibi Olur: مَنْ
قَتَلَ
نَفْسًا
بِغَيْرِ
نَفْسٍ اَوْ
فَسَادٍ فِى
الْاَرْضِ
فَكَاَنَّمَ&#15
75; قَتَلَ
النَّاسَ
جَميعًا
وَمَنْ
اَحْيَاهَا
فَكَاَنَّمَ&#15
75; اَحْيَا
النَّاسَ
جَميعًا “..her kim bir şahsı, bir şahıs
mukabilinde veya yerdeki bir fesattan dolayı olmaksızın öldürürse sanki
bütün insanları öldürmüş gibi olur ve her kim de bir şahsının hayatını
kurtarırsa sanki bütün insanları ihya etmiş gibi olur.”[16] Merhamete ve
Merhamet Etmeye Layıktır; عن جرير
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال:
قالَ رسولُ
اللّه: لاَ
يَرْحَمُ
اللّهُ مَنْ
لاَ يَرْحَمُ
النَّاسَ &nbs;&nbs; Hz.
Cerîr (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdular ki: "Allah, insanlara merhamet
etmeyene rahmette bulunmaz."[17] لَا
يُؤْمِنُ
أَحَدُكُمْ
حَتَّى
يُحِبَّ
لِأَخِيهِ
مَا يُحِبُّ
لِنَفْسِهِ "Sizden
biriniz nefsi için sevdığını mü'min kardeşi için de sevmedikçe
gerçek mü'min olamaz."[18] لَا
تَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ
حَتَّى

تُؤْمِنُوا
وَلَا
تُؤْمِنُوا
حَتَّى
تَحَابُّوا
أَوَلَا
أَدُلُّكُمْ
عَلَى شَيْءٍ
إِذَا
فَعَلْتُمُوهُ
تَحَابَبْتُِ
مْ أَفْشُوا
السَّلَامَ
بَيْنَكُمْ "Allah'a
yemin ederim ki; sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe
de gerçek iman etmiş olamazsınız. Yaptığınızda birbirinizi seveceğiniz bir şey
öğreteyim mi? Aranızda selamı yayınız." [\[19\]](#)
                Şüphesiz
hoşgörü, müsamaha ve yüksek ahlâk örnekleri İslâm
Peygamberi’nin de hayatını süslemektedir Kendisine ve yakınlarına karşı işlenmek
istenen alçakça cinayetlerin faillerini affettiğine dair sahih haberler vardır.
Meselâ, Bedir Savaşı’ndan sonra kendisini öldürmeye gelen Kureyş
elçisini; Hayber’de kendisini zehirlemek isteyen bir Yahudi kadını ve Hicret
esnasında, hamile olan büyük kızı Zeyneb’i; şiddetli bir şekilde iterek
çocuğunu düşürmesine sebep olan bir başkasını affetmiştir. Masumiyeti
Kur’ân’la tescilinen zevcesi Hz. Aişe hakkında iftirada bulunanları da
bağışladığı bilinmektedir. "Dünyada Allah'ın kullarına hoşgörülü
davrananlara Allah'ın kıyamette görevli meleklerine hoşgörülü
davranmalarını emredeceğini" [\[20\]](#) haber vermektedir. Yaratılanı Hoşgör Yaratandan
Ötürü (her şeye):

Hoşgörü, bir insanın güzel/müsbet yanlarını öne çikarmak ve
ondan hareketle o insanda güzelliğin ve iyiliğin hakim olmasını sağlaması yöntemidir
“Elif okuduk ötürü / Pazar eyledik götürü
Yaratılanı hoş gördük / Yaratatan’dan ötürü” [\[21\]](#)
Müslümanı Kötülükleriyle Anmak Giybet, su-i zan yasaklanmıştır.
Allah resulü kişinin öldüğü zaman arkasından konuşmayı da men
etmiştir. وإذا مَاتَ
صاحِبُكُمْ
فدَعُوهُ “Arkadaşınız
öldüğü zaman (kusurlarını zikretmeyi) terk edin.” [\[22\]](#) İste
Kur’ân’ın âyetleri ve hadisi şeriflerin ışığında bakıldığında insanın
mahiyeti bu tarzda iken, Kur’ân’ın nuruyla insana bakmayanlar, bu mahiyeti
görememişlerdir. Kimi onu bir madde yiğini sanmış, kimi maymunun bir üstünde
yer alan bir hayvan kabul etmiş, kimi onu “ekonomik bir canlı” şeklinde
değerlendirmiş... [\[23\]](#)   [\[1\]](#) Hatice EFE / Beşinci
Mevsim Derqisi – Haziran 2008 – Sayı: 10 [\[2\]](#) Tin, 95/4. [\[3\]](#)Bakara, 2/30. [\[4\]](#) EL

Mafrey, s.17 [5] ez-Zâriyât, 51/56 [6] Muvatta, Vesaya, 7 [7] İnfitar, 82/11 [8] Kaf, 50/18 [9] Ahzab, 33/72 [10] Acluni, KeşfüI-Hafa, II/195 [11] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 10/104-105 [12] Said Nursî, Lem’alar, s. 79. [13] a.g.e., s.337. [14] İsra, 17/70 [15] Fatır, 35/15 [16] el-Maide, 5\32 [17] Buhârî, Tevhîd 2, Edeb 27; Müslim, Fedâil 66, (2319); Tirmizî, Birr 16, (1923).] [18] Buhari, İman, 12 [19] Müslim, İman,&nbs; 81 [20] İbn Hanbel, I, 5 [21] Yunus Emre [22] Tirmizî, Menâkıb: 85 [23] Sorularla İslamiyet sitesi

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)